

Til

Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
postmottak@fin.dep.no

Dato:

14.04.2023

Vår referanse:

GO

Kopi: Øvrig politisk ledelse i FIN

RNB 2023. Innspill og forslag fra IKT-Norge

IKT-Norge vil igjen peke på at Norge har store dokumenterte behov knyttet til digital kompetanse, digital infrastruktur og et nødvendig grønt skifte. Dette er områder hvor regjeringen selv har skapt store forventninger om økt satsing, men hvor leveransen i beste fall er utsatt. Konsekvensene av en manglende satsing på disse områdene er at regjeringen både skyver egne ambisjoner og Norges utfordringer foran seg.

Statsbudsjettet for 2023 inneholder i utgangspunktet for få tiltak knyttet til omstillingen av Norge og for det kunnskapsintensive, digitale næringslivet vi skal leve av i fremtiden. Snarere valgte regjeringen å skattlegge denne delen av det norske næringslivet betydelig hardere gjennom bl.a. økt arbeidsgiveravgift. Det betyr at det både blir vanskeligere å starte nye bedrifter og omstille eksisterende næringsliv basert på den kompetansen Norge er avhengig av, og det blir vanskeligere og dyrere å tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft som både offentlig sektor og det private næringslivet har akutt behov for. Når regjeringen i tillegg gjør det mindre lønnsomt å investere og eie i norske bedrifter og norsk næringsliv, er summen kritisk.

Dette er det imidlertid mulig å rette opp i RNB, og vi har med interesse merket oss [signalene](#) fra regjeringen om at “*aktiviteten ikke skulle bli lavere enn det budsjettet la opp til*” og at “*vi må unngå at virksomheter må kutte som en følge av de endrede forutsetningene*” og at disse konsekvensene skal rettes opp i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Vi tillater oss også å minne om at vi allerede under Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2023 gjorde oppmerksom på at regjeringens anslag for den økonomiske utviklingen for 2023 var for optimistisk. Dette bildet underbygges ytterligere av IMF's siste rapport “[World Economic Outlook](#)” som ble presentert mandag i denne uken (11.4.)

Vi har også merket oss at regjeringen har i tillegg varslet betydelige kostnadsøkninger knyttet til krigen i Ukraina, bistand og oppløsninger av kommuner og fylkeskommuner m.m. Argumentasjonen om et stramt statsbudsjett for å holde renter og inflasjon nede framstår således rimelig utdatert.

Våre forslag til endringer knyttet til RNB 2023 er derfor i det alt vesentlige knyttet til justeringer som følge av “feil” anslag eller forutsetninger som lå til grunn for Stortingets vedtak av statsbudsjettet for 2023 og knyttet til regjeringens egne forslag og ambisjoner.

Reversere økt arbeidsgiveravgift for inntekter over 750.000 kroner.

Forslaget, og senere Stortingets vedtak, om økt arbeidsgiveravgift med 5 prosentpoeng på inntekter over 750.000 kroner må reverseres. For det første ble den økte avgiften innført under argumentasjon om at det var et “situasjonstilpasset” tiltak. Den “situasjonen” som lå til grunn for forslaget, bl.a. et svært stramt arbeidsmarked, er ikke lenger til stede. Selv om det fortsatt er et relativt stramt arbeidsmarked, er det varslet nedbemanning i flere bransjer, bl.a. enkelte av IKT-Norges medlemsbedrifter. [Begrunnelsen](#) for nedbemanning er økte kostnader og økte skatter og avgifter, herunder arbeidsgiveravgift. I tillegg var argumentasjonen ved framleggelsen av statsbudsjettet for 2023 at dette var det private næringslivets (offentlig sektor får som kjent kompensert økt arbeidsgiveravgift over statsbudsjettet) bidrag til en slags felles dugnad, mens offentlig sektors tilsvarende bidrag var underregulering av pris- og lønnsvekst. Når regjeringen nå har [varslet](#) at det siste ikke lenger gjelder og det skal brukes mange milliarder kroner ekstra på å kompensere offentlig sektor for økte kostnader, bør det samme gjelde for privat sektor.

Vi har også merket oss vedtaket på landsmøtet til finansministerens parti, Senterpartiet, om at partiet vil “*til enhver tid tilpasse oljepengebruken for å sikre høyest mulig sysselsetting.*” Økt arbeidsgiveravgift på inntekter over 750.000 kroner bidrar ikke til “høyest mulig sysselsetting”.

Vi viser for øvrig til våre argumenter knyttet til negative konsekvenser av økt arbeidsgiveravgift i [brev](#) til finansministeren av 8.2.

Følge opp Utsynsmeldingen når det gjelder prioriteringer av studieplasser

IKT-Norge vil gi regjeringen betinget ros for å være tydelig i prioriteringene av studieplasser i den nylige framlagte “[Utsynsmeldingen](#)”, hvor det bl.a. framgår at antall studieplasser innenfor IT, helse og utdanning som er nødvendig for det grønne skiftet skal økes.

Norge mangler arbeidskraft med IT-kompetanse, både generell IT-kompetanse, kompetanse innen IT-sikkerhet og innen kunstig intelligens. Rapporten «[Norges behov for IKT-kompetanse i dag og framover nå og fram mot 2030](#)» viser at det er mer enn 3.000 ubesatte IKT-stillinger, at nesten halvparten av norske foretak har problemer med å få fatt i IT-spesialister og at det er behov for 40.000 flere sysselsatte med IT-utdanning i 2030. [NHOs kompetansebarometer for 2022](#) viser at nesten halvparten av bedriftene har et udekket behov for IT-kompetanse.

Det er et skrikende behov for å utdanne flere innen digitalisering. Spesielt knyttet til digital sikkerhet. Veldig mange av regjeringens svært ambisiøse målsetninger i veikartet for grønt industriløft er også avhengig av digital kompetanse som det i dag er stor mangel på. Regjeringens prioriteringer i Utsynsmeldingen er derfor både nødvendige og riktige,

problemet oppstår imidlertid i formuleringen *“Universiteter og høyskoler må selv sørge for å omdisponere ressurser slik at kapasiteten økes på områder som er etterspurte.”*

IKT-Norge tror dessverre at det vil skje svært lite dersom økning av antall studieplasser på prioriterte områder skal skje gjennom en “vennlig henstilling” til landets universiteter og høyskoler. Vi mener at det både er behov for flere studieplasser samlet, et sterkere samarbeid mellom academia og norsk næringsliv og at det dessverre er behov for en sterkere politisk styring av universiteter og høyskoler.

Vi ber derfor regjeringen om minst 500 flere studieplasser innen IT fra og med høsten 2023 og en tydeligere avklaring på hvordan regjeringen ser for seg at universiteter og høyskoler skal omprioritere ressurser i tråd med forventningene i Utsynsmeldingen.

I tillegg skriver regjeringen i samme melding at *“det er avgjørende at flere fyller på med kompetanse gjennom livet. Mye kan gjøres gjennom utdanningssystemet, men arbeidslivet vil fortsette å være den viktigste arenaen for livslang læring.”* Dette er IKT-Norge helt enig i. Vi vil i den forbindelse peke på arbeidet med en digital kompetanseplattform for livslang læring som er ferdig [utredet](#) av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, men som regjeringen har lagt bort. Vi har forståelse for at modellen som er utredet framstår som kostbar, men vil samtidig påpeke, som Direktoratet også gjør i utredningen, at vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom det fører til at et fåtall personer går fra stønad til lønnet arbeid. Vi ber derfor regjeringen se på om det er mulig med en kompetanseplattform-modell som er mindre kostbar og/eller som kan delfinansieres av det private næringslivet.

Økt satsing på bredbåndsutbygging og oppfølging av Stortingets vedtak

Regjeringen og regjeringspartiene lovet i fjor vår både [en forsering](#) i utbygging av høyhastighetsbredbånd i hele landet og et forsterket mål. Skal regjeringens egne mål nås, er det behov for et sted mellom 1,5 og 10 mrd. kroner i offentlig finansiering fram mot 2025, avhengig av hvilket mål regjeringen faktisk har. Full gigabit-dekning i hele landet (bredbåndsaksess til alle norske husstander og virksomheter) vil måtte medføre en offentlig medfinansiering på nær 10 milliarder mrd. kroner, ref. en oppdatert [analyse](#) utført av Analysys Mason på oppdrag for KDD (per november 2022).

Vi viser også til at [Senterpartiets landsmøte](#) nylig vedtok at partiet vil *“sikre tilgang til 1 Gbit/s bredbånd for alle husstander og virksomheter i tiltakssona og de minst sentrale kommunene i løpet av 2025”*.

Skal disse løftene oppnås, er det behov for en betydelig økning i tilskudd til bredbåndsutbygging (post 541.60) både i RNB 2023 og i statsbudsjettene for 2024 og 2025. Hvilke beløp som er nødvendige er noe avhengig av mål og målbilde. Men bare for å gi en liten pekepinn: [Tilskuddene til utbygging](#) i Troms og Finnmark (som utgjør “tiltakssona”) for 2022 gav bredbånd (og ikke 1 Gbit/s til alle) til 202 nye bygg. 7754 mangler fortsatt. Med samme tilskudd/tempo som i 2022 vil vi muligens være i mål rundt 2060.

IKT-Norge ber derfor om at regjeringen i forbindelse med RNB 2023 fastslår hva som faktisk er regjeringens mål knyttet til hastighets og utbyggingsgrad i 2025 og en plan for hvordan dette skal nås.

Dette vil også være i tråd med Stortingets [vedtak](#) fra behandlingen av Innst. 511 S (2020-2021) Vår felles digitale grunnmur: Mobil-, bredbånds- og internettjenester:

“Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for hvordan man på egnet vis kan nå målet om 100 pst. internettdekning i hele Norge i løpet av 2025 med minst 100 megabit i sekundet gjennom en sammensetning av fiber- og mobilteknologi.”

Under samme behandling vedtok Stortinget også at *“Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for utbygging av mobil- og internettdekning langs eksisterende riksveier, som spesifiserer dekningshull og kostnadene for utbedring av disse, og innarbeide dette i revidert nasjonalbudsjett for 2022.”* Dette skjedde ikke i RNB 2022, under begrunnelsen *“Oppfølging av vedtaket krever utredning. Kommunal- og distriktsdepartementet har derfor fått utarbeidet en ekstern rapport som kartlegger og estimerer forekomst av dekningshull langs eksisterende riksveier, og som estimerer kostnader for utbedring av disse ... Departementet vil komme tilbake til Stortinget om saken på egnet måte.”*

Vi kan ikke se at dette har skjedd, og ber derfor regjeringen følge opp Stortingets vedtak i forbindelse med RNB 2023.

Vi viser igjen til vårt [initiativ](#) om en langtidsplan for den digitale infrastrukturen, som etter IKT-Norges syn vil være et effektivt verktøy for bedre planlegging, drift og utbygging av den digitale infrastrukturen i Norge.

Fortsatt økt satsing på cybersikkerhet

IKT-Norge er fortsatt bekymret for Norges evne til å stå mot cybersikkerhet, bl.a. begrunnet med at cybersikkerhet ikke er prioritert høyt nok de siste årene og at det både utdannes og rekrutteres for få med spisskompetanse knyttet til cybersikkerhet. Dette gjenspeiles også i Riksrevisjonens seneste undersøkelse av myndighetens samordning av arbeidet med digital sikkerhet i sivil sektor. [Undersøkelsen](#) konkluderer bl.a. med at Justis- og beredskapsdepartementet ikke ivaretar ansvaret for digital sikkerhet i sivil sektor godt nok, noe som igjen kan få alvorlige konsekvenser for kritiske samfunnsfunksjoner og nasjonale sikkerhetsinteresser.

IKT-Norge er særlig bekymret for den digitale sikkerheten i kommunene. Bare ca. 60 prosent av norske kommuner mener at de har sikret sine egne data godt nok. Rapporten «[IT i praksis](#)» (Rambøll 2022) viser at kun 38 prosent av kommunene mener at de selv har tilstrekkelig kompetanse på informasjonssikkerhet.

En undersøkelse fra [YouGov](#) viser at et stort flertall av innbyggerne ikke har tillit til at kommunene har nok kunnskap til å ivareta personlige data på en trygg måte eller har tillit til at kommunen prioriterer IT-sikkerhet i tilstrekkelig grad. Bare 26 prosent har tillit til at kommunene har ressurs nok til å stå imot potensielle hackerangrep.

Dessuten er datainnbrudd i kommunesektoren potensielt svært dyrt. Datainnbruddet i Østre Toten kommune januar 2021 har kostet kommunen minst [32 millioner kroner](#), i tillegg til [bot fra Datatilsynet](#) på 4 millioner kroner. Av dette har igjen staten kompensert Østre Toten med [16 millioner kroner](#).

Vi etterlyser derfor resultater av de 50 millioner kroner som ble bevilget til økt sikkerhet i kommunesektoren i forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 78 S (2021-2022) "Ukraina-pakken" i fjor vår og viser bl.a. til [Dokument nr. 15:1726 \(2022-2023\)](#) hvor det framgår at regjeringen fortsatt ikke har en plan for hvordan disse midlene skal brukes.

Vi er videre kjent med at Simula i innspill til KDD har tatt initiativ til å starte et arbeid for å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter. Dette er etter vårt syn både et viktig og helt nødvendig arbeid. Vi ber derfor regjeringen sette av nødvendige midler til et slikt forskningsarbeid i forbindelse med RNB 2023.

Vi viser for øvrig til vårt [innspill til næringsministeren](#) om et økt samarbeid mellom næringslivet og myndighetene knyttet til cybersikkerhet spesielt i de minste bedriftene og våre forslag til konkrete tiltak.

Medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter må styrkes og endres.

[Medfinansieringsordningen](#) har bidratt til økt gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringstiltak og økt digitaliseringstempo. Ifølge regjeringen selv har prosjektene som har fått støtte i perioden 2016–2022 medført samlede netto gevinster i offentlig sektor på over 1,2 mrd. kroner per år.

Regjeringen har dessverre to år på rad valgt å redusere rammene for ordningen med samlet nesten 30 prosent. I tillegg har krav til gevinstrealisering (innsparing) på minimum 50 prosent for å få tilskudd fra ordningen, gjort at en rekke gode prosjekter ikke lenger er kvalifisert.

KDD har mottatt en [evaluering](#) av ordningen der det foreslås tre endringer: 1) dele opp store og små prosjekter i to ulike ordninger, 2) fjerne krav til gevinstrealisering og budsjettkutt og 3) tildeling bør i større grad understøtte smidig utvikling og innovasjon. I tillegg har [SKATE](#) i [brev](#) til kommunaldepartementet foreslått at ordningen også må utvides til å gjelde kommunal sektor og at Skate bør involveres i utformingen av nye retningslinjer for ordningen. IKT-Norge støtter disse endringene og ber regjeringen reversere kuttene som er gjort i ordningen i 2022 og 2023 i forbindelse med RNB 2023.

Finansieringen av digitale fellesløsninger må være tilstrekkelig

I det samme [brevet](#) fra SKATE uttrykkes det en sterk bekymring for manglende finansiering av de digitale fellesløsningene. Digidir opplyser bl.a. at de tildelte budsjetttrammer ikke er tilstrekkelige for modernisering av infrastrukturen. Når Digidir og andre forvaltere av fellesløsninger ikke har tilstrekkelige budsjetttrammer til å forvalte og videreutvikle fellesløsninger slik offentlig sektor har behov for, vil det redusere måloppnåelsen i både regjeringens og KS sin digitaliseringsstrategi. Samtidig vil kostnadene, risiko for nedetid i tjenester og manglende måloppnåelse øke hos hver enkelt virksomhet som bruker fellesløsningene. Finansieringen må derfor økes og være minimum på nivå med bevilgningene i 2022 inkludert [regjeringens ekstrabevilgning på 8,3 mill. kroner](#) i forbindelse med nysalderingen av 2022-budsjettet. Vi ber derfor om at bevilgningene i RNB økes tilsvarende nysalderingen 2022.

Oppsummert ber IKT-Norge regjeringen gjøre følgende i RNB 2023:

- 1) *Avvikle ordningen med økt arbeidsgiveravgift for inntekter og ytelser over 750.000 kroner*
- 2) *Minimum 500 nye studieplasser innen IT-utdannelse høsten 2023.*
- 3) *Øke bevilgningene til bredbåndsutbygging, klargjøre og legge fram en realistisk og forpliktende plan for å nå regjeringens egne 2025-mål.*
- 4) *Følge opp Stortingets vedtak om å utarbeide en plan for utbygging av mobil- og internettdekning langs eksisterende riksveier, som spesifiserer dekningshull og kostnadene for utbedring av disse, og innarbeide dette i revidert nasjonalbudsjett.*
- 5) *Sørge for at bevilgningene til cybersikkerhetstiltak i kommunesektoren fra 2022 snarlig blir benyttet til konkrete og effektive tiltak og om nødvendig øke bevilgningene ytterligere.*
- 6) *Sette i gang et forsknings- og kartleggingsarbeid med formål å utarbeide og vedlikeholde en oversikt over Norges digitale avhengigheter mot fremmede makter.*
- 7) *Reversere kuttene i medfinansieringsordningen for digitaliseringsprosjekter som er gjort i 2022 og 2023 og endre ordningen i tråd med innspill fra SKATE.*
- 8) *Videreføre bevilgningene fra nysalderingen 2022 til digitale fellesløsninger under Digitaliseringsdirektoratet*

Vi vil til slutt ønske finansdepartementet lykke til med innspurten i arbeidet med RNB 2023.

Med vennlig hilsen

Geir Olsen

Direktør for næringspolitikk og kommunikasjon

Epost: geir@ikt-norge.no